

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 4. 2021, sp. zn. 6 To 99/2021, ECLI:CZ:KSUL:2021:6.TO.99.2021.1

Číslo: 59/2021

Právní věta:

I. Vykonání úkonů právní služby obhájcem v době nouzového stavu vyhlášeného v souvislosti s šířením epidemie koronaviru označovaného jako SARS-CoV 2 a způsobujícího nemoc COVID-19 není bez dalšího důvodem pro zvýšení mimosmluvní odměny obhájce podle § 12 odst. 1 advokátního tarifu.

II. Samotný návrh na provedení důkazů není podáním ve věci samé, a tedy ani úkonem právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d), odst. 3 advokátního tarifu.

Soud: Krajský soud v Ústí nad Labem

Datum rozhodnutí: 07.04.2021

Spisová značka: 6 To 99/2021

Číslo rozhodnutí: 59

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Odměna a náhrada hotových výdajů obhájce

Předpisy: § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů

§ 11 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů

§ 12 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Ústí nad Labem podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl stížnost obhájce proti usnesení okresního soudu, jímž mu nebyla přiznána část odměny a náhrady hotových výdajů.

I.

Rozhodnutí soudu prvního stupně

1. Napadeným usnesením rozhodla soudní tajemnice okresního soudu v trestní věci odsouzeného M. K. tak, že výrokem pod bodem I. byla ustanovenému obhájci JUDr. V. C. podle § 151 odst. 3 tr. ř. přiznána odměna za obhajobu a náhrada hotových výdajů v celkové částce 31 381,35 Kč, a to v souvislosti se specifikovanými úkony právní služby vykonanými ve dnech podle konkretizace ve

výroku napadeného usnesení.

2. Výrokem pod bodem II. pak nebyla přiznána část požadované odměny a náhrady hotových výdajů v celkové částce 7 042,20 Kč s odůvodněním, že soud neshledal v advokátním tarifu oporu pro obhájcem provedené zvýšení odměny za úkony učiněné ve dnech 11. 5. 2020, 13. 5. 2020, 5. 10. 2020 a 7. 1. 2021 na 1,5násobek „z důvodu NS“ (zřejmě nouzového stavu), neboť fakt vyhlášení nouzového stavu v uvedených dnech z důvodu šíření onemocnění COVID-19 není důvodem pro zvýšení odměny obhájce, jelikož nebylo nutno ve smyslu § 12 odst. 1 advokátního tarifu použít cizího práva nebo cizího jazyka a nešlo ani o časově náročný úkon. Kromě toho okresní soud nemohl vyhovět ani návrhu obhájce na přiznání odměny za úkon provedený dne 11. 6. 2020 nazvaný jako „důkazní návrh“ a k němu tzv. režijního paušálu ve smyslu § 13 odst. 1, 4 advokátního tarifu, neboť takové podání obhájce je zcela neúčtovatelným úkonem. Šlo o podání obsahující čtyři řádky textu, v němž bylo navrženo provést důkaz opisem z evidence Rejstříku trestů u poškozené a vyžádat všechny trestní rozsudky, které se týkají poškozené. Návrh na provedení konkrétních důkazů není podáním ve věci samé ve smyslu advokátního tarifu a v souvislosti s tím soud prvního stupně dále v podrobnostech odkázal na usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 4. 2017, sp. zn. 6 To 547/2016.

II. Stížnost obhájce

3. Proti tomuto usnesení podal obhájce v zákonné lhůtě stížnost směřující proti výroku pod bodem II. s tím, že usnesení spočívá na nesprávném skutkovém i právním posouzení věci. Obhájce nesouhlasí s tím, že mu soud prvního stupně nepřiznal odměnu za úkon ze dne 11. 6. 2020 spočívající v důkazních návrzích. Pokud soud prvního stupně argumentuje tím, že návrh měl čtyři řádky textu, a proto není úkonem právní služby, nemá takový závěr žádnou oporu v zákoně ani v jiných právních předpisech. Tento úkon měl svůj význam a váhu i přes svou stručnost a byl procesně významným úkonem ve prospěch odsouzeného. Obhájce přitom požaduje pouze polovinu odměny za tento úkon. Co se týče nepřiznání zbytku odměny s poukazem na to, že soud prvního stupně nepovažuje za zákonné zvýšení odměny z důvodu nouzového stavu, pak podle obhájce je notorieta, že poslední rok, v němž žijeme, přináší pro všechny, zejména pracující, velké psychické, fyzické a zdravotní vypětí. Je rovněž notorieta, že pokud se konají úkony v ochranných prostředcích, jsou tyto úkony obtížné, resp. obtížnější než bez nich; hůře se dýchá, přemýšlí, člověk se rychleji unaví a může se mu udělat i nevolno. Ostatně obhájce tvrdí, že byl svědkem již mnoha soudních řízení, v nichž si soudci sundali roušky či respirátory, protože prostě uvedli, že v nich nemohou pořádně dýchat, mluvit a myslet (nebo se souhlasem soudu totéž učinili i jiní účastníci). Pokud si je soudci nechávají, dělají se časté přestávky na zotavenou a na vyvětrání. Rovněž je podle obhájce notorieta, že „pokud se za nouzového stavu v době pandemie pohybujeme mezi lidmi, vstupujeme do většího rizika, že onemocníme nákazou nemocí COVID-19, a jestliže budeme patřit mezi ty méně šťastné, budeme mít těžký průběh, který nás může poslat i na nemocniční lůžko, či dokonce na onen svět“. Jde o velmi zákeřnou nemoc a jsou lidé (resp. i soudci, státní zástupci a advokáti), kteří se prostě osobně odmítají účastnit takových jednání a řízení odročují nebo na ně nechodí. Tedy i konání úkonů se zvýšeným rizikem nákazy je obtížnější, než kdyby nákaza nebyla. V neposlední řadě obhájce ve stížnosti připomenul, že pokud pachatelé trestných činů z důvodu nouzového stavu dostávají mnohem vyšší tresty s argumentem, že pro státní složky a poškozené je mnohem složitější „hlídat“ trestnou činnost a poté ji stíhat, tak obhájci by měli dostat z důvodu stejné obtížnosti vyšší odměnu za svou činnost, kterou konají v této nelehké době, když i pro obhájce je taková činnost mnohem více obtížná a rizikovější. Proto stěžovatel navrhl, aby soud druhého stupně změnil výrok pod bodem II. napadeného usnesení tak, že podle § 151 odst. 3 tr. ř. se obhájci odsouzeného přiznává odměna a náhrada hotových výdajů v celkové částce 7 042,20 Kč (celkem tedy ve výši 38 423,55 Kč).

III.

Rozhodnutí soudu druhého stupně

4. Krajský soud v Ústí nad Labem přezkoumal správnost napadeného výroku usnesení i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že stížnost obhájce není důvodná.

5. Z obsahu spisového materiálu bylo zjištěno, že advokát JUDr. V. C. byl ustanoven odsouzenému M. K. obhájcem opatřením okresního soudu z důvodu uvedeného v § 36 odst. 3 tr. ř. Obhájce bezesporu vykonal ty úkony, za které mu byla přiznána odměna a ve vztahu k nimž mu byla přiznána též paušální náhrada výdajů ve smyslu § 13 odst. 4 advokátního tarifu, jak je uvedeno v odůvodnění napadeného rozhodnutí. V souvislosti se třemi cestami do věznice v B. k výslechu klienta, k prostudování spisu při skončení vyšetřování a za účelem realizace další porady s klientem obhájci nepochybně náleží i náhrada cestovného za cesty osobními motorovými vozidly, která byla použita, a náhrada za ztrátu času (nemá-li za stejné časové období již nárok na odměnu za úkon právní služby).

6. Podle § 12 odst. 1 advokátního tarifu může advokát zvýšit mimosmluvní odměnu až na trojnásobek u úkonů právní služby mimořádně obtížných, zejména je-li k nim třeba použití cizího práva nebo cizího jazyka, nebo u úkonů právní služby časově náročných.

7. Obhájce ve svém návrhu požadoval zvýšení odměny na jeden a půl násobek (o 50 %) v případě úkonů právní služby provedených v době, kdy byl na území České republiky vyhlášen nouzový stav. Pokud jde o jednotlivé argumenty obhájce uvedené v jeho stížnosti, nemohl se s nimi krajský soud ztotožnit. Obecně není jisté sporu o tom, že konání úkonů v ochranných prostředcích (tedy s použitím ústenky, chirurgické roušky, respirátoru apod.) je poněkud více obtěžující ve srovnání s úkony prováděnými bez zmíněných ochranných prostředků, byť mnohem markantnější jsou takové rozdíly u osob vykonávajících manuální práci. Nelze zpochybnit ani to, že v případě pohybu za nouzového stavu v době pandemie mezi dalšími osobami existuje určité riziko nákazou COVID-19, které se ovšem nepojí s nouzovým stavem samotným, ale spíše se stavem ve společnosti a šířením nákazy jako takové. Popsané riziko je nicméně všeobecné a týká se všech běžných lidských činností, které jsou spojeny s určitým kontaktem s dalšími lidmi; není spjata výlučně s účastí advokáta jako obhájce při jednání soudu či při vyšetřovacích úkonech v přípravném řízení, popřípadě s tím, že uskuteční poradou s klientem. Stejně či obdobné riziko podstupuje každý z nás (tedy i obhájce) i v situaci, kdy jde ve stejné době nakoupit do obchodního centra, do lékárny, kdy cestuje prostředkem hromadné dopravy osob, vozidlem taxislužby, nachází se v čekárně lékařského zařízení spolu s dalšími pacienty a čeká na vyšetření či testování apod. Nelze se ztotožnit ani s argumentací založenou na tom, že jsou-li pachatelé trestných činů z důvodu nouzového stavu přísněji trestáni, neboť pro státní složky a poškozené je mnohem složitější „hlídat“ trestnou činnost a poté ji stíhat, měli by obhájci dostat z důvodu stejné obtížnosti vyšší odměnu za svou činnost, kterou konají v této nelehké době. Srovnání přísnějšího trestání pachatelů s finanční odměnou obhájce není namístě. Vyšší rozpětí zákonné trestní sazby dané použitím kvalifikované skutkové podstaty trestného činu již samo o sobě v takovém případě zvyšuje odměnu obhájce. Nadto je aktuálně nutno poukázat na rozsudek velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. [15 Tdo 110/2021](#), který se - způsobem příznivým pro pachatele běžných krádeží - zabývá hodnocením epidemie koronaviru označovaného jako SARS-CoV 2 a způsobujícího nemoc COVID-19 v souvislosti s (ne)naplněním zákonného znaku „jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek“. V nyní posuzované věci stěžovatel ani neprováděl obhajobu pachatele pro majetkový trestný čin a sankcionovaná trestná činnost odsouzeného spadala ještě do doby před potvrzením prvních tří případů výskytu koronaviru SARS-CoV 2 v České republice (k čemuž došlo až dne 1. 3. 2020). Krajský soud nijak nepolemizuje s tím, že výkon obhajoby je pro obhájce v současné nelehké době při zakrytí dýchacích cest obtížnější a také rizikovější, nemá však za to, že by z tohoto důvodu měla obhájci v posuzované věci náležet vyšší odměna za jeho činnost. Výkon práce je stejně tak obtížnější a rizikovější kromě obhájců i pro soudce či státní zástupce, přičemž ani oni nemají v dané souvislosti odměnu za svou práci jakkoli zvýšenu, což platí i pro administrativní personál soudů

a státních zastupitelství přicházející do kontaktu s účastníky řízení a veřejností. Okresní soud tedy nijak nepochybil tím, že v ustanovení § 12 odst. 1 advokátního tarifu vzhledem k jeho konstrukci nenalezl žádnou oporu pro jakékoli zvýšení mimosmluvní odměny ohledně úkonů vykonaných v době nouzového stavu, které je možné jen u úkonů právní služby obtížných mimořádně, přičemž takovouto obtížnost advokátní tarif spojuje zejména s potřebou používat cizí právo nebo cizí jazyk (tedy jde-li o obtížnost danou odbornými právními hledisky), nebo u úkonů právní služby náročných časově.

8. Soud prvního stupně nepochybil ani tím, že obhájci nepřiznal odměnu za úkon ze dne 11. 6. 2020 spočívající v důkazních návrzích. Obhájce v odůvodnění své stížnosti pomíjí, že okresní soud zde neargumentoval pouze tím, že návrh obhájce obsahoval pouze čtyři řádky textu, a proto není honorovatelným úkonem. Mimosmluvní odměna obhájce podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu, tedy za písemné podání nebo návrh ve věci samé, případně za výzvu k plnění se základním skutkovým a právním rozbohem předcházející návrhu ve věci samé, náleží advokátovi mimo jiné za každé písemné podání soudu nebo jinému orgánu týkající se věci samé. Může tedy jít vždy jen o písemné podání vztahující se k meritornímu rozhodnutí, tj. k rozhodnutí o vině, trestu či ochranném opatření, v případě adhezního řízení též k výroku o náhradě škody uplatněnému poškozeným. Návrh na provedení konkrétních důkazů není podáním ve věci samé v tomto smyslu. Úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu zjevně směřuje na taková podání, s nimiž se zpravidla pojí následek v podobě vyvolání jednání o tomto podání. O takových podáních musí být vydána rozhodnutí (ať již pozitivní, nebo negativní). Podávání návrhů na doplnění dokazování je nepochybně právem obhajoby, jak uvedl soud prvního stupně. Takovýmto návrhům buď není vyhověno (pokud jsou shledány nedůvodnými a nadbytečnými) a důkazy nejsou provedeny, anebo jim je vyhověno a důkazy jsou provedeny, přičemž tam, kde to jejich povaha připouští, může být obhájce přítomen při jejich provádění a v té souvislosti pak i odměněn. O vyhovění návrhu na doplnění dokazování se však zpravidla nevydává žádné rozhodnutí. Návrh na doplnění dokazování tak, na rozdíl od přípustného opravného prostředku nebo návrhů, u nichž to trestní řád stanoví, sám o sobě nemůže vyvolat jednání soudu. Soud o něm vydává případně jen negativní rozhodnutí v rámci projednávání věci. Pokud je pak návrh na doplnění dokazování akceptován a úkon je prováděn, není tím dotčeno právo obhájce na odměnu podle advokátního tarifu za účast u provádění tohoto úkonu, jak již bylo výše uvedeno. V podrobnostech je možno odkázat např. i na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 3. 2017, sp. zn. 13 To 16/2017, a přiměřeně pak i na čl. 10 odst. 2 etických pravidel advokátů (usnesení představenstva České advokátní komory ze dne 31. 10. 1996 č. 1/1997 Věstníku, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky - etický kodex), podle něhož odměna advokáta musí být přiměřená - nesmí být ve zřejmém nepoměru k hodnotě a složitosti věci. Lze zmínit také závěr o tom, že za vypracování písemností týkajících se pouze dokazování nepřísluší odměna, obsažený v usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 9. 2004, sp. zn. 2 To 28/2004, který byl vztažen (v souvislosti s tam projednávanou věcí) k písemnostem adresovaným soudu prvního stupně, což ovšem nic nemění na obecné správnosti závěru, k němuž dospěl okresní soud v nyní přezkoumávaném usnesení ohledně návrhu obhájce adresovaného policejní komisaře na provedení důkazu opisem z evidence Rejstříku trestů ohledně poškozené a následně na vyžádání všech trestních rozsudků týkajících se poškozené podle opisu z evidence Rejstříku trestů. V neposlední řadě lze zmínit též odbornou literaturu týkající se úkonů právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu, která vyžaduje nutnost kumulativního naplnění podmínky, že podání obhájce se týká věci samé (viz např. MANDÁK, V. Mimosmluvní odměna obhájce za písemné podání soudu nebo jinému orgánu týkající se věci samé. Bulletin advokacie č. 1/2001, s. 68).

9. Ze všech výše uvedených důvodů nebylo tedy možné akceptovat námitky uplatněné obhájcem v podané stížnosti, která je proto nedůvodná.

10. Vzhledem k tomu, že napadené usnesení je ve všech výrocích (tedy i ve výroku pod bodem II.) správné a zákonné, krajskému soudu nezbylo, než podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítnout

stížnost obhájce jako nedůvodnou.